

Ukrainas største og mest berømte produsent av musserende vin har

Mellom boblen

Musserende vin av druer fra Krim er i verdensklasse. Men Russlands annektering av halvøya skaper vanskelige arbeidsforhold for Ukrainas produsenter.

Av Jens Malling (tekst og foto), Krim

VIN

Flasker så langt øyet rekker. De glimter grønt og rosa. Golfbilen fører oss stadig dypere ned i den gamle graven. Store underjordiske haller åpner seg.

Her inne finner vi noe av verdens beste musserende vin, tilsynelatende i uendelige mengder. Guiden Ira Kulkova vrir på rattet. Det lille kjøretøyet egner seg godt til å inspisere vinproduksjonen i Artemivsk.

Bedriften kan skryte av å være Ukrainas største og mest berømte produsent av krimsekt – musserende vin av druer fra halvøya.

– I alt har vi omkring 22 millioner flasker på lager, sier Kulkova mens hun elegant unnviker en gaffeltruck som kommer kjørende med favnen full av musserende vin.

Sprudlevin i gipsgruve

Ingen maleriske rader av vinstokker pryder bakkene utenfor Artemivsk. Den lille distriktsbyen ligger i Donbass i det østlige Ukraina – en region som snarere er kjent for kullutvinning og storindustri. Så hvordan kom noen på å produsere musserende vin her?

– Den nedlagte gipsgraven er ideell for å produsere igrisvino, forklarer den 26 år gamle guiden, med den russiske betegnelsen for denne vintypen.

– Vi befinner oss 72 meter under overflaten, og temperaturen ligger hele tida mellom 12 og 15 grader. Luftfuktigheten endrer seg aldri fra nivået på omkring 88–90 prosent, utdypet hun.

Sovjetiske myndigheter bestemte seg for å utnytte de

FAKTA

Musserende vin i Øst-Europa:

■ Flere av de tidligere sovjetiske republikkene, blant annet Ukraina, har tradisjoner med produksjon av musserende vin tilbake til tsarriket.

■ Før den russiske revolusjonen var drikken forbeholdt aristokratiet, men da bolsjevikene kom til makten sørget de for at den eksklusive drikken ble tilgjengelig for massene.

■ Flere av de tidligere sovjetrepublikkene produserer fremdeles musserende vin, noen av dem under betegnelsen «sovjetskoe sjampanskoe» – sovjetisk sjampanje.

gode betingelsene og startet vinproduksjon i 1950. Det var ikke noe stort problem at druerne måtte fraktes mange hundre kilometer fra den solrike Svartehavskysten – fra Krim og sørlige regioner i Ukraina: Odessa, Kherson og Nikolajev.

Selger mye til Tyskland

En sterk lukt av gjæring brer seg mellom store ståltanker med «stille» vin som seinere forvandles til den edle bobledrikken. Det klirrer høyt når de ansatte snur flaskene med lynraske bevegelser. Det grønne glasset står godt til den rå klippeveggen.

Musserende vin produseres ved å utsette rød-, hvit- eller rosévin for en ekstra gjæring som foregår i selve flasken. Dermed oppstår det kullsyre, som skaper boblene. Flasken må være kraftig for å stå imot trykket som oppstår.

– Pass på avstanden til flaskene, advarer Kulkova.

– Trykket inne i glasset gjør at de noen ganger eksploderer.

De ansatte som går rundt og vrir på hver enkelt flaske har på vernemasker. De har flere tusen flasker i hendene hver dag. Vinen lagres mellom ni måneder og fem år i den mer enn 25 hektar store graven. Flaskene må snus flere ganger, slik at bunnfallet fra den kjemiske prosessen langsomt ender nede i flaskehalsen.

I Artemivsk produseres 35 forskjellige typer musserende vin. Det finnes en rekke varianter av den boblende drikken, både røde og hvite, søte og tørre.

– Tyskland og Russland utgjør de viktigste utenlandske markedene. Tyskerne kjøper mer enn en million flasker i året – de foretrekker den røde, halv søte. Mellom 15 og 20 pro-

RISIKABELT: En av ansatte ved Ukrainas største vinprodusent vender noen av de totalt 22 millioner flaskene de har på lager. Trykket i flaskene gjør at de kan eksplodere, så verneutstyr er påbudt.

sent av en årgang går til eksport, sier Ira Kulkova.

Tvunget til å ta nytt navn

De siste årenes voldsomme politiske omveltninger i Ukraina – Russlands annektering av Krim og utbruddet av krig i Donbass – har naturligvis påvirket produksjonen.

Byen ligger bare 20 kilome-

ter fra frontlinjen og var i 2014 okkupert av prorussiske separatister. Usikkerhet om framtida har fått investorer og eiere til å kutte i produksjonen. I 2013 solgte bedriften 20 millioner flasker. Tallet falt til 11 millioner i 2014 og 13 millioner i 2015.

– Eksporten til Russland utgjorde mer enn en million

flasker, men i år har våre russiske partnere fortsatt ikke kjøpt noe, sier Kulkova.

Vinbedriften i Artemivsk var tidligere et populært utfuktsmål, spesielt blant innbyggere i storbyene Donetsk og Luhansk, som nå er på separatistenes hender. Kulkova påpeker at det har blitt færre besøkende og dermed mindre arbeid som guide.

– Det er mange soldater i byen. Kampene skremmer turistene. Vi hører ofte når rakettenes slår ned. Så snart det oppstår en pause i skytingen, kommer det flere turister.

«Eksporten til Russland utgjorde mer enn en million flasker, men i år har de ikke kjøpt noe»

IRA KULKOVA, VINGUIDE